

Leva livet hela livet

LEVA LIVET HELA LIVET

Liberalism syftar till att maximera varje människas frihet att forma sitt liv, så länge det inte inkräktar på någon annans frihet. Vi måste få bli bemötta utifrån de individer vi är, och inte utifrån var eller vilket år vi är födda. Att öka årsrika människors självständighet och egenmakt är en central uppgift i Liberalernas äldrepolitik.

Vi använder i denna text ordet årsrik som synonym till gammal eller äldre, för att beteckna att det rör sig om människor som är rika på antalet levda år, rika på kunskap och livserfarenhet.

Liberalerna vill ta ett socialliberalt ansvar och undanröja sådant som hindrar årsrika människor från att leva sina liv som de själva önskar. Våra viktigaste förslag är:

BEKÄMPA ÅLDERISM OCH ÅLDERSDISKRIMINERING

En viktig uppgift för liberaler är att bekämpa ålderismen, dvs ålder som grund för fördomar och nedvärdering av äldre med diskriminering som följd, inom såväl arbetsliv som hälso- och sjukvård och andra områden.

Lagen mot åldersdiskriminering bör skärpas så att andemeningen i lagen uppnås. Att förändra attityder tar tid, och därför måste arbetet börja genast. Ålder ska inte användas för att karaktärisera människors förmågor, roller och behov. Människor ska bedömas efter kompetens i stället för efter kronologisk ålder, inte minst i arbetslivet och i politiken.

Diskrimineringsombudsmannens uppdrag och resurser bör ses över. Mer kunskap, statistik och forskning om årsrikas villkor och behov behövs.

ÅRSRIKA ÄR EN TILLGÅNG I OCH EFTER ARBETSLIVET

Många kan och vill arbeta långt efter 65-årsdagen. Det är bra för hälsan att känna sig behövd, och det ger en bättre privatekonomi. Men det är också viktigt för samhällsekonomin i stort att förlänga arbetslivet för fler. För att fortsatt ha en hög kvalitet på välfärdstjänsterna, och rimliga nivåer på pensionerna, krävs att fler arbetar längre.

Åldersgränsen för rätten att stanna kvar i arbetslivet bör höjas till 71 år. Den nedre gränsen för när man tidigast får ta ut ålderspension bör höjas i takt med medellivslängden utveckling.

En förutsättning för att stanna längre i arbetslivet är att man kan vidareutbilda sig hela livet och att det finns möjlighet att ändra yrkesinriktning.

Skattesystemet ska gynna, inte missgynna, den som förlänger arbetslivet.

Även den som på grund av en funktionsnedsättning har en daglig verksamhet inom LSS i stället för ett vanligt arbete bör få stanna så länge orken och viljan finns.

Kommuner, landsting och regioner bör i högre grad välkomna årsrikas närvaro i olika medborgardialoger och deltagande i samband med det kommunala beslutsfattandet.

LÄGG FRISKA ÅR TILL LIVET

Att vi lever längre och med många friska år är en av välfärdssamhällets viktigaste landvinningar. Vår politik syftar till att de friska åren ska bli fler, och att öka självständigheten och egenmakten för dem som behöver stöd.

Tänderna är viktiga för hälsan. Att kunna le med tänderna i behåll är viktigt för självkänslan. Mun- och tandvård behöver uppvärderas i hemtjänst och särskilt boende. Äldretandvården måste få en tydligare roll i det hälsofrämjande arbetet. Tandvårdsstödet bör stegvis förstärkas, i första hand för dem med låga inkomster. Tillsätt en utredning om möjligheten att inrymma kostnader för tandvård inom sjukvårdens högkostnadsskydd. Alla delar av vår kropp bör i samhällets perspektiv behandlas likvärdigt.

BO BRA OCKSÅ SOM ÅRSRIK

Människor är olika, också när det handlar om hur vi vill och kan bo på äldre dagar. Det behövs en mångfald av bostäder anpassade för årsrika, både på den vanliga bostadsmarknaden och i form av äldreboenden och olika former av trygghetsboenden. Det behövs fler, inte färre, lägenheter i vård- och omsorgsboenden!

Kommuner bör kartlägga sina behov av bostäder för årsrika och starta byggandet av de bostäder som behövs.

Hinder för årsrika att flytta till en lämplig bostad behöver undanröjas. Reavinstskatten, den sk flyttskatten, bör sänkas och bostadstilläggen höjas.

SJÄLVSTÄNDIG LÄNGRE MED NY TEKNIK OCH NYA DIGITALA TJÄNSTER

Den tekniska utvecklingen innebär fantastiska möjligheter att öka årsrika människors självständighet, delaktighet och livskvalitet. Den här utvecklingen bör bejakas, utnyttjas och underlättas. Omställningen och utbyggnaden av välfärdens digitala infrastruktur måste påskyndas.

MER MAKT ÅT DE ÅRSRIKA I ÄLDREOMSORGEN

De sista åren ska vara lika mycket värda som de första, och omges med lika mycket omsorg och kärlek.

Respekten för den enskilda människans vilja är särskilt viktig när hen är i en särskilt utsatt situation. De valfrihetsreformer som genomfördes av alliansregeringen ska värnas och utvecklas. Det ska vara självklart att själv få välja hemtjänstföretag och äldreboende. Kommuner ska ha möjlighet att erbjuda hemtjänst utan biståndsprövning.

Den enskildes makt över innehållet i omsorgen behöver öka. Det är den enskildes önskemål för dagen som ska styra, inte fyrkantiga regelböcker.

Ett sätt att stärka åsrikas ställning är att införa en lokal, oberoende äldreombudsman, som dels kan ge vägledning om vilken hjälp man kan få, och hur man klagar om man inte är nöjd, och dels kan göra egna granskningar av äldreomsorgens kvalitet.

Anhöriga ska inte slitas ut. Avlastning och annat stöd måste erbjudas i sådan omfattning att anhöriga orkar ge så mycket stöd de vill. Det bör införas en skyldighet för hälso- och sjukvården motsvarande den i socialtjänsten att erbjuda information, råd och stöd till anhöriga.

EN SAMMANHÅLLEN HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Liberalernas fastläkarreform ska ge trygghet och kontinuitet för patienten och säkerställa läkarmedverkan i den kommunala vården och omsorgen. Äldreomsorg, vårdcentraler och sjukhus ska samverka och tillsammans skapa en vård- och omsorg speciellt utformad utifrån den äldres behov. En sammanhållen vård- och omsorg är särskilt viktig för de som är multisjuka. Primärvården ska byggas ut och fler äldrevårdcentraler startas.

Det behövs samlad information om vilka läkemedel en person har. Arbetet med en nationell läkemedelslista måste slutföras snarast.

Utbildningen av läkare, tandläkare och sjuksköterskor i läkemedelsbehandling ska stärkas.

Den som är döende ska få stanna i trygg miljö, inte skickas till akuten.

VÅLD OCH ÖVERGREPP MOT ÄLDRE BRED NATIONELL HANDLINGSPLAN BEHÖVS

Våld och övergrepp mot åsrika människor är ett dolt problem, men så ofta förekommande att det betraktas som ett folkhälsoproblem. Det behövs en bred nationell handlingsplan mot våld och övergrepp mot åsrika som omfattar såväl rättsväsendet som vården och omsorgen.

Liberala seniorer. Ordförande riksdagsledamot Barbro Westerholm.
08-786 45 81. www.liberalerna.se